

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

ZITTINGSJAAR 1920-1921.

Wetsontwerp tot invoering der evenredige vertegenwoordiging voor de benoeming van de leden der Bestendige Deputatiën (¹).

VERSLAG

NAMENS DE MIDDENAFDEELING (²), UITGEBRACHT DOOR
DEN HEER **PUSSEMIER**.

MIJNE HEEREN,

Met 75 stemmen tegen 15 en 2 onthoudingen heeft den Senaat een wetsvoorstel aangenomen waarbij voor de benoeming der leden der Bestendige Deputatiën de evenredige vertegenwoordiging wordt ingevoerd.

I.

Reeds vroeger werd de kwestie voor de Kamer aangebracht.

Uwe Middenafdeeling, die in Juli l. l. belast was met het onderzoek van het organiek wetsontwerp betreffende de provinciale verkiezingen, had, met 4 stemmen tegen 3, het beginsel der hervorming aangenomen en onder de n^{rs} 38bis en 38ter van dit ontwerp, de teksten ingelascht die er de toepassing van regelden. (Zie stuk n° 430, bl. 5, § 5, en bl. 9.)

De door uwe Middenafdeeling aan uwe behandelingen onderworpen teksten werden in Juli niet ter bespreking gelegd, daar de heer Masson een twijfel had geuit over de ontvankelijkheid van de amendementen door uwe Middenafdeeling voorgesteld.

De Kamer werd niet geroepen haar oordeel te doen kennen over de stelling van den heer Masson; doch het werd aangenomen, zonder dat eenig verzet zich

(¹) Wetsontwerp, n° 363.

(²) De Middenafdeeling, voorgezeten door den heer BRUNET, bestond uit de heeren PUSSEMIER, HARNIGNIE, GOLENTAUX, PONCELET, HUBIN en AMELOT.

op de banken der Kamer deed gevoelen, dat, zoo de artikelen 38bis en 38ter uit het ontwerp geschakeld waren, zij naderhand zouden onderzocht worden en dat, in ieder geval, dit onderzoek elke volgende verkiezing der bestendige deputatiën zou voorafgaan (*Handelingen der Kamer*, bl. 2262.)

Daar de organieke wet betreffende de provinciale verkiezingen door de Kamer en door den Senaat werd goedgekeurd en dat alzoo eene nieuwe verkiezing van de Bestendige Deputatiën noodzakelijk was, moeten de op 20 Juli 1921 in de Kamer geformuleerde beschouwingen dus hunne uitwerking hebben.

II.

Het door den Senaat aangenomen wetsvoorstel steunt op de teksten welke uwe Middenafdeeling aan uw onderzoek had onderworpen.

De heeren Imperiali, Digneffe, Berryer, Speyer, Orban de Xivry en Hieguet hadden vooreerst aan den Senaat de zuivere en eenvoudige goedkeuring van deze teksten voorgesteld (*Parlementaire stukken*, Senaat, n^{rs} 277 en 278).

Hun wetsvoorstel werd door de Senatoriale Commissie voor de Binnenlandsehe Zaken geamendeerd (*Parlementaire stukken*, Senaat, n° 285).

De tekst door de Commissie voorgesteld werd door den Senaat aangenomen; deze tekst is aan uwe behandelingen onderworpen.

III.

De teksten, door den Senaat goedgekeurd, brengen de volgende wijzigingen toe in die welke de Middenafdeeling u had voorgesteld.

Uwe Middenafdeeling had u voorgesteld te beslissen dat de regelen der evenredige vertegenwoordiging zouden toegepast worden op de verkiezing van de zes leden van elke Bestendige Deputatie,

IV.

Doch, rekening houdende met het feit dat in sommige provinciën de wederzijdsche kracht der partijen, in den provincialen raad vertegenwoordigd, even sterk kon zijn, — dat dus elke partij een even getal bestendige afgevaardigden zou hebben, — dat dus de Gouverneur, ambtenaar der Regeering, de meerderheid zou bepalen in den schoot van de bestendige Deputatie, daar hij de vergaderingen van van dit College voorziet en er stemgerechtigd is, — dat aldus de meerderheid in de bestendige Deputatie anders zou kunnen zijn dan die welke in den Provincieraad bestaat, — zoo had uwe Middenafdeeling voorgesteld slechts aan den Gouverneur eene raadgevende stem toe te kennen wanneer de bestendige Deputatie zou beraadslagen over de zaken van zuiver provinciaal belang.

De Senaat, zich voegende naar eene beschouwing van de Regeering die niet wil afzien van al de voorrechten welke haar door de wetten worden toegekend, en die niet aanneemt dat de stem, door den Gouverneur uitgebracht in de Besten-

dige Deputatie, de sterkte kan wijzigen der partijen welke in de Deputatie zijn vertegenwoordigd, — heeft een amendement aangenomen door de Commissie voor de Binnenlandsche Zaken voorgesteld en beslist dat een lid van de Deputatie zou benoemd worden bij de volstrekte meerderheid en de vijf overigen bij toepassing van de evenredige vertegenwoordiging.

Deze formule, zooals het verslag bij den Senaat ingediend het betoogt (*Parlementaire stukken* Senaat, n° 283, bl. 3, *in fine*), biedt het voordeel aan, den Gouverneur in al zijn rechten te behouden en aan de meerderheid van den Provinciaal Raad de meerderheid te verzekeren in de Deputatie.

Uwe Middenafdeeling had insgelijks voorgesteld, bij de verkiezing, benevens eene lijst van titelvoerende kandidaten eene andere lijst van plaatsvervangers te laten voordragen.

Met het doel eenheid te brengen in onze kieswetten, beslist de Senaat, dat de verkiezing van de leden der Bestendige Deputatie zou geregeld worden zooals die van de provinciale raadsleden, te zeggen, dat de voorgedragen kandidaten die niet voor verkozen werden verklaard, als plaatsvervanger worden aangeduid.

IV.

Over het beginsel dat ten grondslag zelf ligt van het u onderworpen voorstel werd in de Middenafdeeling geene stemming uitgebracht. Eensdeels, stond het vast, dat de meerderheid der leden van de Afdeeling voorstanders waren van de hervorming; anderdeels, hebben de leden die vijandig stonden tegenover de evenredige vertegenwoordiging, verklaard dat zij ofwel verlangden zich bij de stemming te willen onthouden, ofwel hunne toestemming te willen onthouden, ofwel hunne toestemming aan het ontwerp slechts met spijt te verleenen, onder voorbehoud van en mits wijziging van de teksten.

V.

Twee reeksen amendementen werden voorgesteld op den tekst welke u door den Senaat werd overgemaakt.

Deze amendementen werden verworpen met 5 stemmen tegen 1 en 1 onthouding.

De eerste amendementen luiden als volgt :

1. De eerste alinea van artikel 96 der provinciale wet te doen luiden als volgt :

De Bestendige Deputatie van den Provincialen Raad is samengesteld uit zeven leden in elke provincie.

De eerste alinea van artikel 104 der provinciale wet te doen luiden als volgt :

De Gouverneur mag zitting nemen in de vergaderingen der Bestendige Deputatie; in dit geval zit hij de vergadering voor; hij heeft er raadgevende stem. Bij afwezigheid van den Gouverneur benoemt de Bestendige Deputatie een harer leden tot het voorzitterschap.

Steller van dit amendement waarvan de twee bepalingen innig met elkaar waren verbonden, heeft een dubbel doel nagestreefd : eensdeels, wilde hij in de Bestendige Deputatie de samenstelling verzekeren van eene meerderheid overeenkomstig de meerderheid welke in den Provincialen Raad zou bestaan, ten einde aan het beheer der zaken eene duidelijke leiding te bezorgen. En vermits de Bestendige Deputatie slechts eene uiting is van den Provincialen Raad, wilde hij, anderdeels, de rol van den gouverneur in deze eerste vergadering beperken bij de rol welke hem in den Provincialen Raad wordt aangewezen.

Deze amendementen werden verworpen inzonderheid om de navolgende redenen : De Regeering verzet zich tegen alle vermindering van de macht der gouverneurs; geen rekening houden met dit verzet, kan de stemming over het wetsvoorstel tijdens dezen zittijd in gevaar brengen. Zooals de achtbare heer Speyer het in den Senaat heeft bewezen, moet over de hervorming worden beslist terwijl de toekomstige samenstelling der Provinciale Raden nog onzeker blijft. (*Handelingen van den Senaat*, bladz. 1288.) Ten slotte heeft men doen opmerken, dat de Bestendige Deputatie niet uitsluitend over zaken van provinciaal belang uitspraak doet; dat zij niet zelden optreedt als afgevaardigde van het Centraal Bestuur; dat in deze gevallen de tusschenkomst van den Gouverneur noodzakelijk is.

Eene andere reeks amendementen luidde als volgt :

1° Alinea 2 van 1° van artikel 1 van het wetsontwerp laten wegvallen;

2° Artikel 3 wordt vervangen door de hiernavolgende bepaling :

§ 5 van artikel 104 der provinciale wet wordt gewijzigd als volgt : *Bij staking van stemmen onder de leden door den provincialen Raad gekozen, worden de afwezige leden en desnoods de voorzitter van den provincialen Raad aangewezen om de zaak te beslechten ; in dit geval is de stem van dezen laatste overwegend.*

Deze amendementen hadden hoofdzakelijk voor doel de zes leden van de Bestendige Deputatie te doen noemen bij evenredige vertegenwoordiging.

Het verwerpen van deze amendementen door de meerderheid der leden van uwe Middenafdeeling was eerder gesteund op gronden van practischen aard dan op theoretische redenen.

De meerderheid had, evenals de indiener van het amendement, de zes leden der Bestendige Deputatie willen doen benoemen bij evenredige vertegenwoordiging. Deze benoeming, zooals het verslag bij den Senaat ingediend door de Commissie van Binnenlandsche Zaken het bewijst, kan gelijke kracht geven aan verschillende partijen in den schoot van de Bestendige Deputatie, en in geval van staking van stemmen onder de gekozen leden, doet de Gouverneur, ambtenaar van de centrale macht, in feite alleen uitspraak. Eene dergelijke gebeurlijkheid kunnen we niet aannemen. Bovendien zou dit amendement, werd het aangenomen, bij de toepassing op groote moeilijkheden stuiten. Hoe zal men bij eene geheime stemming vaststellen dat er staking van stemmen is tusschen de gekozen leden? Hoe zal de Voorzitter van den Provincialen Raad, in dezelfde onderstelling, zijne inzichten doen kennen om aan zijne stemming doorslaande kracht te geven.

De meerderheid uwer Middenafdeeling kwam tot deze beslissing : de benoeming van een lid der bestendige deputatie bij volstreekte meerderheid, en van vijf leden bij evenredige vertegenwoordiging, is het stelsel dat moet verkozen worden omdat het op de meest volledige wijze overeenstemming tusschen de meerderheid van den Raad en deze van de Deputatie zal verzekeren.

VI.

Uwe Middenafdeeling meent nog te moeten wijzen op eenige anmerkingen die werden in 't midden gebracht hetzij tijdens de vergadering hetzij tijdens de zittingen gehouden door de afdeeling.

Men heeft gevraagd hoe het mogelijk zou zijn de benoeming van de leden der Bestendige Deputatie bij evenredige vertegenwoordiging overeen te brengen met het bepaalde in artikel 96, § 2, van de provinciale wet, die voorziet dat ieder rechterlijk arrondissement moet vertegenwoordigd zijn in den schoot van de Deputatie door een lid gekozen of metterwoon gevestigd in dit rechtsgebied.

Het antwoord op de opmerking wordt gegeven door den tekst van de eerste alinea van artikel I van het ontwerp dat ons is voorgelegd; deze tekst luidt : « artikel 96 der provinciale wet word *ingetrokken* ».

Daar kan dus geen sprake meer zijn van benoeming bij rechterlijk arrondissement.

Een lid heeft gevraagd of de tekst van n° 8 van het eerste artikel van het ontwerp, die op de benoeming van de leden der Bestendige Deputatie de toepassing voorziet van de beginselen die de benoeming der provinciale raadsleden beheerschen, wel voldoende duidelijk was om te beletten dat de lijsten der voorgedragen kandidaten zich niet met elkaar kunnen verbinden?

Het antwoord is niet twijfelachtig.

In onze kieswetgeving is de verbinding der lijsten slechts toegelaten tusschen lijsten voorgedragen door *verschillende* kiscolleges. Welnu, in het onderhavig geval is er maar *één* college : de Provinciale Raad.

De tekst van de artikelen 19 en 21 der wet tot regeling van de provinciale verkiezingen, zooals hij werd aangenomen door de Kamer en door den Senaat en onderworpen aan 's Konings goedkeuring, is bovendien uitdrukkelijk. Hij bedoelt juist het geval waarbij er geen lijstenverbinding bestaat.

De meerderheid der leden van uwe Middenafdeeling heeft de eer u voor te stellen het wetsontwerp dat u werd onderworpen goed te keuren.

De Verslaggever,
LIONEL PUSSEMIER.

De Voorzitter,
EMILE BRUNET.